

Verslag radenbijeenkomst Doorontwikkeling Regio Achterhoek d.d. 13 december 2017

Het doel van de bijeenkomst was een platform te bieden voor alle raadsleden uit de zeven betrokken gemeenten om met elkaar te spreken over het voorstel 'de Achterhoek werkt door' dat bij de raden ligt. De bijeenkomst was georganiseerd door de griffiers en werd voorgezeten door Roeland Stolk, extern deskundige op het terrein van regionale samenwerking.

Aan Stolk was gevraagd om de avond te starten door aan de hand van het voorstel inhoudelijk te reflecteren op de democratische legitimatie en rol van de raden. Daarnaast zette hij uiteen hoe inhoud, vorm en proces zich naar zijn mening idealiter tot elkaar verhouden bij het maken van keuzes over verdere samenwerking.

Basisredenering voor het maken van een keuze voor verdere samenwerking

Stolk geeft aan dat in basis de volgende redenering logisch is, als je voor keuze van samenwerking staat.

1. **Inhoud.** Er is een inhoudelijke urgentie om met elkaar verder samen te werken.
2. **Vorm.** Uit die inhoudelijke wensen volgt de verdere inrichting van de samenwerkingsvorm (onder andere wat betreft sturing en informatievoorziening).
3. **Proces.** Er is richting nodig om verdere uitwerkingen te kunnen maken. Zaak is daarom om eerst een keuze op hoofdlijnen te maken en om in een duidelijk proces die richting steeds verder te verscherpen. Daarbij moet bekend zijn wanneer de raden weer aan bod komen.
4. **Evaluatie en bijsturen.** In de praktijk leer je wat goed werkt en wat niet, gegeven de specifieke context waarin de samenwerking opereert. Daarbij geldt dat niet alle voorstellen op het startmoment haalbaar zijn. Als je start moet het dus duidelijk zijn op welke momenten je als raden kan bijsturen.

Stolk adviseert raadsleden om deze redenering in het achterhoofd te houden.

Basisredenering over democratische legitimiteit

Vervolgens plaatste Stolk het voorstel over de doorontwikkeling van de Regio Achterhoek in het staatsrechtelijk perspectief van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Daartoe schetste hij de formele, staatsrechtelijke basis van de voorgestelde samenwerkingsregeling en de in het voorstel daaraan toegevoegde, gremia om de samenwerking te verbreden en te versterken.

De formele basis van de samenwerkingsregeling wordt gevormd door het algemeen bestuur en het daaruit gekozen dagelijks bestuur. Deze basis wordt aangevuld met drie gremia: het Achterhoeks Radenforum, de Achterhoek Board en de thematafels. Via deze gremia is het mogelijk om de samenwerking te verbreden naar ondernemers en maatschappelijke organisaties en om de rol van de gemeenteraden te versterken. Aan die gremia kan gevraagd worden om keuzes te maken. Dat kan logisch zijn als je wilt dat de deelnemers aan die gremia regelmatig bijeenkomen en het wenselijk is dat de gremia in positie worden gebracht om keuzes te maken.

Stolk geeft aan dat voor de raden de *formele democratische legitimatie* altijd zit in de verhouding tussen de bestuurders in het AB en de gemeenten waar vanuit zij afkomstig zijn. De bestuurders van het samenwerkingsverband leggen daar formele verantwoording af. Dat is in de huidige regeling ook het geval. *Praktisch* kunnen de raden door goede invulling van het

radenforum vaker en beter betrokken zijn. Stolk geeft aan dat de verbinding tussen raden cruciaal is voor grip op samenwerking.

Discussie over urgentie voor verdere samenwerking

Na deze inleiding kwam de vraag naar de urgentie van de regionale samenwerking aan de orde. De meeste aanwezigen zien deze urgentie. Voor een aantal was wel de vraag of die door alle raden gezien wordt. Verder werd opgemerkt dat samenwerken ook betekent elkaar wat gunnen en dat onderling vertrouwen bij samenwerken belangrijk is.

Discussie over de gremia

Vervolgens spraken de aanwezige raadsleden/commissieleden/raadsopvolgers over de thematafels, het Achterhoeks Radenforum en de Achterhoek Board. Daarbij ging het steeds over de taak, de werkwijze en de samenstelling van dat gremium.

Het algemene beeld uit de gesprekken over de drie gremia is tweeledig. Aan de ene kant onderschreven raadsleden de zinvolheid van de gremia, maar hadden ze wel opmerkingen over de voorgestelde invulling of over de wijze waarop die uitgewerkt zouden moeten worden. Aan de andere kant presenteerde één van de aanwezigen een alternatief model voor het model uit het voorstel. In dat alternatieve model krijgen de gremia een heel andere invulling.

Het alternatieve model is verwoord in het amendement van dhr. de Lange van de gemeente Oude IJsselstreek.

De volgende opmerkingen zijn gemaakt tijdens de bespreking over de drie gremia:

Thematafels

- Thematafels zijn goed plan, sluit aan bij huidige werkwijze poho's.
- Doel thematafels is informatie ophalen en inspiratie leveren. De thematafels adviseren naar algemeen bestuur en Achterhoekraad.
- Belang van thematafels is om het startpunt te zijn voor het denken door diverse organisaties over een bepaald thema met als eindpunt een concreet voorstel dat elders (bijvoorbeeld in de gemeenteraden) wordt goedgekeurd en van budget wordt voorzien.
- Thematafels moeten geen vaststaand geheel worden. Projectmatige aanpak en wisselende samenstelling is belangrijk.
- Thematafels zijn een plek voor ontmoeting, maar wel effectief en herkenbaar.
- Het belang van de burgers moet voorop staan.
- De drie O's moeten zodanig verbreed worden dat alle ondernemers vertegenwoordigd worden, niet alleen een paar grote.
- Hoe zit het met de (democratische) legitimatie van de deelnemers van buiten de overheid?
- De verhouding tussen de thematafels en het Radenforum moet duidelijk zijn: de thematafels zijn voor de uitvoering, het Radenforum voor de ideevorming.

Achterhoeks Radenforum

- Over de samenstelling van het Radenforum werd verschillende gedacht. De twee genoemde hoofdlijnen zijn:
 - o Het is beter te werken met een afvaardiging per gemeenteraad, omdat een Radenforum met 170 leden niet functioneert.
 - o Een Radenforum waarin alle raadsleden aanwezig kunnen zijn, maakt het mogelijk per onderwerp met verschillende specialisten het gesprek te voeren.
- Een duidelijke vergadercyclus met een regelmatige frequentie is van belang voor een effectief radenforum.

- Belangrijke vraag is hoe je komt tot een goede cyclus vanuit Radenforum naar thematafels en weer terug (dus vanuit een tweezijdige relatie)?
- Het Radenforum moet vaker bij elkaar komen dan twee keer per jaar, bijvoorbeeld vier of acht keer per jaar. Dat is ook van belang om elkaar beter te leren kennen.
- De visie zou een looptijd moeten hebben die minimaal gelijk loopt met de raadsverkiezingen.

Achterhoek Board

- Wat over de samenstelling van de thematafels is gezegd, geldt ook voor de Board.
- Doorontwikkeling van de samenwerking tussen de drie O's is goed.
- Is het verstandig om de Board besluitvormende taken te geven? Hierbij wordt genoemd dat het van belang is dat publiekrechtelijke beslissingen genomen worden door democratisch gelegitimeerde organen.
- Zal het lukken om alles in een nieuwe gemeenschappelijke regeling te voegen (dus niet alleen de formele structuur van AB en DB, maar ook de gremia Board, Forum en thematafels.

Slotdiscussie

Het gesprek eindigt met een korte discussie over de verhouding tussen inhoud en structuur in het voorstel. Veel aanwezigen spreken uit dat er meer aandacht zou moeten zijn voor de inhoud in plaats van voor de structuur. Tegelijk merkt men op dat de structuur wel goed ingevuld moet zijn.

Roeland Stolk sluit de avond af met een advies dat als het inhoudelijk urgent wordt gevonden om de samenwerking te versterken, het verstandig is om niet eindeloos te proberen uit te discussiëren hoe de samenwerking er tot in detail uit moet gaan zien, Dat gaat dan heel lang duren met het risico dat er niets gebeurt. Het is denkbaar om dan de hoofdlijnen van de (besturing en koers van de) samenwerking vast te stellen en hele scherpe afspraken te maken over het proces van nadere uitwerking. De discussiepunten van deze avond kunnen daarvoor benut worden.